

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən əsir və girov götürülmüş, xəsarətlər almış zərərçəkmişlər məhkəmədə ifadə veriblər

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyulun 17-də davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Hakim Zeynal Ağayev prosesdə ilk dəfə iştirak edən zərərçəkmiş şəxslərə məhkəmə heyətini, dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorları, tərcüməçiləri və s. təqdim edib, habelə onların qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hüquqlarını və vəzifələrini izah edib.

Zərərçəkmiş şəxs Ələddin Əkbərov 1990-cı ildə düşmən tərəfindən girov götürüldüyünü deyib. Girovluqda saxlanıldığı 2 ay müddətində betonun üstündə yatdığını bildirib. Dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayevin suallarına cavabında deyib ki, girovluqda dişləri qırılıb, başı yarılıb, ona digər xəsarətlər yetirilib. Girovluqda olduğu müddətdə çəkisi 87 kiloqramdan 45 kiloqrama düşüb.

Zərərçəkmiş şəxs İdris Məmmədov 1993-cü ilin fevral ayında döyüşlər zamanı əsir götürüldüyünü söyləyib. O, Azərbaycanın həmin vaxt Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altında olan suveren ərazilərində, o cümlədən evlərdən birinin zirzəmisində, Xankəndidə, Şuşa həbsxanasında saxlanıldığını deyib. Dövlət ittihamçısı Təranə Məmmədovanın suallarına cavabında bildirib ki, əsirlikdə saxlanılan zaman işgəncələrə məruz qalıb, dəyənəklə, yumruq və təpiklə döyülüb. Əsirlikdə olduğu üç ay müddətində ona az miqdarda çörək və su verilib.

Zərərçəkmiş Maarif Rüstəmov ifadəsində 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük müharibədə iştirakı zamanı ağır yaralandığını söyləyib. O, hadisənin sentyabrın 27-də Kəlbəcər rayonu istiqamətində, Murovdağda baş verdiyini bildirib. Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin şöbə rəisi Nəsir Bayramovun sualına cavabında deyib ki, həmin vaxt özündən başqa daha 2 nəfər yaralanıb, 4 nəfər şəhid olub.

İlham Əsgərov ifadəsində deyib ki, 1993-cü ilin iyul ayında Ağdərə istiqamətində döyüşlərdə 8 nəfər azərbaycanlı hərbcı ilə birlikdə əsir götürülüb. Bildirib ki, onunla birlikdə əsir götür-

rülmüş Azər adlı azərbaycanlı işgəncə və döyülmə nəticəsində ölüb. Beş ay sonra qaçaraq əsirlikdən azad olub. O, Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyevin sualına cavabında deyib ki, əsirlikdə olduğu müddətdə döyülüb və işgəncələrə məruz qalıb: "İndi də əlimdə sınıq, başımda çat izləri qalır".

Bəxtiyar Cəlilov ifadəsində bildirib ki, 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsində Kəlbəcər rayonunda xidmətdə olarkən, oktyabrın 2-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən snayper tüfəngindən açılmış atəş nəticəsində yaralanıb.

Süleyman Sofuyev 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində əsgər kimi iştirak etdiyini və yaralandığını deyib. O, dövlət ittihamçısı Fuad Musayevin sualına cavabında həmin vaxt Ermənistan silahlı qüvvələrinin onlara qarşı hücumu keçdiyini, hadisənin düşmən qüvvələrindən müdafiə olunarkən baş verdiyini söyləyib.

Söhrab Əsgərov bildirib ki, 2023-cü il mayın 12-də Kəlbəcərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatı nəticəsində yaralanıb. Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimlinin sualına cavabında deyib ki, hadisə zamanı əsgər Məhəmməd Qarayev şəhid olub, daha bir neçə hərbcı isə xəsarətlər alıb.

Teymur Xıdırov 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük müharibədə, noyabrın 3-də avtomobillə gedərkən Ermənistan silahlı qüvvələrinin atdığı mərmirin partlaması nəticəsində yaralanıb. Həmin xəsarətlər nəticəsində səhhətində ciddi problem yaranmış zərərçəkmiş şəxs məhkəmədə çətinliklə ifadə verib.

İmran İmranlı ifadəsində 2021-ci il iyulun 27-dən 28-nə keçən gecə Kəlbəcərdə Ermenistan silahlı qüvvələrinin qalıqları və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin təxribatı nəticəsində güllə yarası aldığını söyləyib.

Zərərçəkmiş Renat Əliyev bildirib ki, 2020-ci il sentyabrın 14-də Tovuz rayonunda Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatı zamanı güllə xəsarəti alıb. Nəticədə sağlamlığına ciddi zərər deyib, 35 gün xəstəxanada yatıb.

Şakir İsmayılzadə ifadəsində 44 günlük müharibədə, 2020-ci il noyabrın 3-də Tərtər rayonunda Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən atılmış minaatan mərmisinin partlaması nəticəsində yaralandığını söyləyib.

44 günlük müharibənin digər iştirakçısı Məlid Qənbərov ifadəsində 2020-ci il noyabrın 8-də Daşaltıda Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfin-

dən atılmış minaatan mərmisinin partlaması nəticəsində yaralandığını deyib.

Vüsal Mahmudov ifadəsində 44 günlük Vətən müharibəsinin başladığı gün - 2020-ci il sentyabrın 27-də çoxsaylı qəlpə yaraları və yanık xəsarətləri aldığını bildirib.

Etibar Məmmədov ifadəsində 1993-cü ildə Ağdərə istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbciləri tərəfindən əsir götürüldüyünü deyib. O, 7 ay Şuşa həbsxanasında saxlanılıb. E.Məmmədov özünə və digər azərbaycanlı əsir və girovlara işgəncələr verildiyini, nəticədə ölənlərin olduğunu bildirib.

Şirin Bayramov bildirib ki, 1994-cü il yanvarın 12-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbciləri tərəfindən əsir götürülüb, Xankəndidəki keçmiş 366-cı alayın olduğu yərə aparılıb. 8 ay Xankəndidə saxlanılıb. Əsirlikdə olduğu müddətdə mütəmadi olaraq döyülüb, ləyaqətini alçaldan hərəkətlərə məruz qalıb. "Üç dəfə burun qırılıb və digər xəsarətlər yetirilib", - deyə Ş.Bayramov qeyd edib. O, Azərbaycanın həmin vaxt Ermənistanın işğalı altında olan digər suveren ərazilərinə aparılan zaman bir neçə nəfər azərbaycanlı əsir və girovla birlikdə qaçıb.

Zərərçəkmişin qardaşı - digər zərərçəkmiş şəxs Ağagül Bayramov ifadəsində 1994-cü il yanvarın 12-də qardaşı ilə birlikdə əsir götürüldüyünü bildirib. O, Ş.Bayramovla müqayisədə daha çox - 2 il 5 ay əsirlikdə qalıb.

Firəngül Kərimova ifadəsində Xocalıdan məcburi köçkün düşdüyünü, soyqırımının şahidlərindən olduğunu bildirib. Soyqırımı zamanı onun 4 doğması qətlə yetirilib. Bu şəxslər F.Kərimovanın atası - Kərimov Firuz Samran oğlu, babası - Kərimov Samran Soltan oğlu, nənəsi - Kərimova Firəngül Məmməd qızı və əmisi - Kərimov Soltan Samran oğludur.

"Mart ayının 20-də atamın, nənəmin və babamın meyitləri eyni yerdə tapıldı. Atam leytenant Firuz Kərimov çox dəhşətli işgəncələrlə qətlə yetirilmişdi. Hətta alnının dərisi soyulmuş vəziyyətdə idi. Nənəmin bir ayağı, bud hissəsindən aşağısı tamam yox idi", - deyə o əlavə edib.

Sadiq Xudayarov ifadəsində Xocalı soyqırımı zamanı - 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə babasıgildə olduğunu bildirib. Onlar evlərini tərk etmək məcburiyyətində qalıb. Fevralın 27-də düşmən qüvvələri ilə rastlaşıblar. Həmin vaxt düşmənin açdığı atəşlər nəticəsində Mehdi adlı azərbaycanlı öldürülüb, S.Xudayarovun əmisi ayağından yaralanıb. Düşmən onları böyük dama yığıb. S.Xudaverdiyev bildirib ki, avtomatın qundağı ilə xəsarət yetirilməsi nəticəsində anası ikinci qrup əlil olub. Atası da işgəncələrə məruz qalıb, qabırğaları sındırılıb.

Fərzani Nəcəfzadə ifadəsində 2022-ci ilin avqust ayında Hadrutda düşmənin basdırdığı minanın partlaması nəticəsində xəsarətlər aldığını söyləyib.

Zəmin Hətəmli ifadəsində göstərib ki, 2023-cü il dekabrın 7-də traktorla torpaq şumlayarkən Füzuli rayonunun işğaldan azad edilmiş Kürdlər kəndi ərazisində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən basdırılmış minanın partlaması nəticəsində xəsarət alıb, traktor isə yanaq məhv olub.

Rəsul Cəfərov 1993-cü il yanvarın 4-də əsgər yoldaşı Afiq Qasimovla birlikdə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən əsir götürüldüyünü bildirib. Onlar əvvəlcə Ağdərədə, daha sonra Qırmızı Bazarda və Şuşada saxlanılıblar. Əsirlik müddətində ona və digər azərbaycanlılara işgəncələr verilib. Üzərilərinə qaynar su tökülüb, bədəni bıçaqla kəsilib. "İndi mənim bədənimdə salamat yer yoxdur", - deyə o bildirib. Qırmızı Bazarda fərnada saxlanılarkən Artur adlı erməni Həbil Bayramov adlı azərbaycanlının çənəsinə qırıb. H.Bayramov yemək yeyə bilməməsi və aldığı xəsarətlər nəticəsində bir həftə sonra ölüb. Ermənistan silahlı qüvvələri hərbcilərinin göstərişi ilə azərbaycanlı əsir və girovlar H.Bayramovun meyitini fermanın yaxınlığında torpağı qazaraq basdırıblar. R.Cəfərov avqustun 24-də əsirlikdən azad edilib.

Nail Nağızadə ifadəsində 2016-cı il aprelin 2-də Tərtərdə Ermenistan silahlı qüvvələrinin açdığı snayper atəşi nəticəsində yaralandığını söyləyib. O, təqsirləndirilən şəxs Levon Mnə-

sakanyanın sualına cavabında hadisənin Ermənistan silahlı qüvvələrinin hücumundan müdafiə olunan zaman baş verdiyini deyib.

Cahid İsmayilov ifadəsində 44 günlük müharibədə, 2020-ci il oktyabrın 2-də Göygöl rayonunda yerləşən döyüş postunda düşmən tərəfindən atılmış minaatan mərmisinin partlaması nəticəsində yaralandığını bildirib.

Zərərçəkmiş şəxslər - Səbuhi İbrahimov və Səxavət Rəşidov ifadələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatları nəticəsində xəsarət aldıklarını bildiriblər.

Zərərçəkmiş Tarzan Musayev ifadəsində 44 günlük müharibə zamanı, 2020-ci il oktyabrın 10-da düşmənin atdığı minaatan mərmisinin partlaması nəticəsində qapalı kəllə-beyin travması aldığını deyib.

Babək Məmmədli ifadəsində 2016-cı ildə baş vermiş Aprel döyüşləri zamanı Talış kəndi istiqamətində, Şiştəpə postunda yaralandığını bildirib. O, 44 günlük müharibədə əkiz qardaşı Cavidan Məmmədlinin şəhid olduğunu, nəşinin 127 gündən sonra qaytarıldığını deyib.

Yasin Mehraliyev işğaldan azad edilmiş Xocalı rayonunun Sığnaq kəndində şirkətlərdən birinin əməkdaşı qismində çalışarkən düşmən tərəfindən basdırılmış minaya düşərək xəsarət aldığını söyləyib.

Şamil Məmmədov ifadəsində 2022-ci il iyulun 14-də yük maşını ilə "Azərsun" şirkətinə aid olan sahədən - Cəbrayıl rayonunun Dağ Tumas kəndindən buğda götürərkən düşmən tərəfindən basdırılmış iki ədəd tankəleyhinə minanın partlaması nəticəsində xəsarət aldığını bildirib. Nəticədə sol ayağı amputasiya edilib.

Vaqif Həsənov ifadəsində 1988-ci ilədək Xocalının Xanabad kəndində yaşadığını, ermənilər tərəfindən 4 azyaşlı övladı ilə hədələnərək kənddən məcburi şəkildə köçkün düşdüyünü bildirib. O, Ağdam rayonunda məskunlaşıb. "Mənim iki evim talanıb", - deyə zərərçəkmiş şəxs bildirib.

Zərərçəkənlər, həmçinin təqsirləndirilən şəxslərin, onların müdafiəçilərinin və özlərinin nümayəndələrinin suallarını da cavablandırıblar.

Məhkəmə prosesi iyulun 18-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Kəçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Bala-yan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Məşəqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni, Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasilı İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyən Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Mədat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.